Assistans-ersättning

Du kan få assistansersättning om du har en stor och varaktig funktionsnedsättning och behöver personlig assistans för att klara din vardag. För att få ersättning från Försäkringskassan måste du behöva hjälp med dina grundläggande behov mer än 20 timmar i veckan. Klarar du dig med mindre tid ska du vända dig till kommunen för att få hjälp.

Vem kan få assistansersättning?

Om du behöver hjälp mer än 20 timmar per vecka med de grundläggande behoven som att tvätta och klä dig, äta mat, kommunicera utåt och förflytta dig, kan du få assistansersättning. Du måste också tillhöra någon av följande grupper:

- Personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd.
- Personer med betydande och bestående begåvningsmässiga funktionsnedsättningar efter en hjärnskada i vuxen ålder som orsakats av yttre våld eller kroppslig sjukdom.
- Personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar, som uppenbart inte beror på ett normalt åldrande.

Funktionsnedsättningen måste vara stor och orsaka betydande svårigheter i ditt dagliga liv.

Det finns ingen nedre åldersgräns för att få assistansersättning. Du kan få assistansersättning även när du fyllt 65 år, men bara om du beviljats ersättning dessförinnan.

Du kan inte få assistansersättning om du bor i en gruppbostad eller vårdas på en institution. Om det finns särskilda skäl kan du däremot få assistansersättning när du vårdas på sjukhus en kortare tid eller deltar i barnomsorg, skola eller en annan daglig verksamhet

Hur stor är ersättningen?

Regeringen beslutar varje år om ett schablonbelopp för assistansersättning. År 2010 är beloppet 252 kronor per timme. Om du har särskilda skäl kan du ansöka om ett högre belopp. Det högsta beloppet 2010 är 282 kronor.

Särskilda skäl kan till exempel vara att du behöver en assistent med särskild utbildning som kräver mer betalt än vad schablonbeloppet räcker till.

Vad innebär personlig assistans?

Med personlig assistans menas ett personligt utformat stöd som ges i olika situationer av ett begränsat antal personer. Personlig assistans för de grundläggande behoven innebär hjälp med att tvätta och klä dig, äta mat, kommunicera utåt och förflytta dig, eller annan hjälp som kräver ingående kunskaper om din funktionsnedsättning.

Du kan ha rätt till personlig assistans även för andra behov

Om du behöver hjälp med de grundläggande behoven under i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan kan du även ha rätt till personlig assistans för annan hjälp i ditt dagliga liv. Det kan till exempel vara hjälp med matlagning, att handla, att utöva fritidsaktiviteter eller att arbeta.

Du bestämmer själv

Du bestämmer själv hur assistansen ska vara ordnad. Du kan

- själv vara arbetsgivare och anställa en eller flera assistenter
- tillsammans med andra personer med funktionsnedsättningar bilda en förening eller ett kooperativ som blir arbetsgivare för flera assistenter
- anlita ett företag eller en organisation

Det är ingenting som hindrar att du är arbetsgivare till en assistent samtidigt som du har assistans genom kommunen eller en annan organisation

Om du anlitar en hushållsmedlem som assistent kan du få assistansersättning även för det. Hushållsmedlemmen ska då vara anställd av kommunen eller en annan anordnare av assistans.

Ansökan och beslut

Blanketter för att ansöka om assistansersättning finns på www.forsakringskassan.se. Du kan också beställa blanketter på 020-524 524. Kontakta Försäkringskassan om du behöver hjälp med din ansökan.

När din ansökan kommit in samråder Försäkringskassan med dig om ditt behov av hjälp. Därefter beslutar Försäkringskassan hur många timmar du får ersättning för.

Kommunen kan också anmäla till Försäkringskassan att du behöver assistansersättning. Då behöver du inte göra någon ansökan, utan Försäkringskassan kontaktar dig för att samråda med dig om vilken hjälp du behöver.

Om du inte är nöjd med beslutet

Om du anser att beslutet är felaktigt kan Försäkringskassan pröva ärendet igen. Skriv i så fall till Försäkringskassan och begär omprövning. Information om hur du gör finns i beslutsbrevet.

Om Försäkringskassan vid omprövningen kommer fram till att inte ändra beslutet, kan du överklaga till länsrätten. Information om hur man överklagar finns i omprövningsbeslutet

Utbetalning och redovisning

Om du vill att assistansersättningen ska betalas till en assistansanordnare måste den, om det inte är en kommun, ha F-skattsedel och vara registrerad som arbetsgivare hos Skatteverket.

Även när assistansersättningen betalas ut till dig, är det bra om den du köper assistans av har F-skattsedel, eftersom du annars måste göra skatteavdrag. Det gäller om du köper assistans från en juridisk person, det vill säga ett aktiebolag, ett handelsbolag, en ekonomisk eller en ideell förening.

Assistansersättningen betalas ut omkring den 20:e varje månad. Om du köpt personlig assistans ska du redovisa antalet timmar du fått assistans och att assistansersättningen använts till köp av assistans. Redovisningen görs den sista månaden i varje redovisningsperiod på en särskild blankett. Försäkringskassan bestämmer vilken redovisningsperiod som gäller för dig. Den längsta perioden är sex månader. Om inte hela ersättningen gått åt till köp av assistans ska du betala tillbaka den del som du inte har använt.

Om du köper din assistans av en enskild näringsidkare (en fysisk person) ska du intyga att han eller hon har F-skattsedel. Om den personen inte har F-skattsedel måste du betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag som om du själv vore arbetsgivare åt assistenten.

Om du själv har anställt assistenter eller beviljats ett högre timbelopp än schablonen ska du redovisa antalet timmar du fått assistans och samtliga kostnader du haft för assistansen. Efter varje redovisningsperiod gör Försäkringskassan en slutavräkning och jämför den ersättning som du har fått med dina faktiska kostnader. Om ersättningen är högre än dina kostnader ska du betala tillbaka mellanskillnaden.

FK 4057_Fa

Faktablad: Assistansersättning
Uppdaterad: 2009-10-29

Anmäl förändringar!

Assistansersättningen omprövas vartannat år tills du fyller 65, men om ditt tillstånd har förändrats väsentligt ska ersättningen omprövas tidigare. Det är därför viktigt att du anmäler alla förändringar som kan påverka din rätt till assistansersättning. Om du fått för mycket pengar kan du bli skyldig att betala tillbaka.

Andra ersättningar kan påverkas

Det du får i assistansersättning kan påverka din rätt till handikappersättning och vårdbidrag.

Mer information

Faktablad är inte lagtext i ämnet. Föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har en utökad rätt till tillfällig föräldrapenning – se fakta-bladet

- Tillfällig föräldrapenning till barn och ungdomar som omfattas av LSS.

Du kan också läsa broschyren”Om du har en funktionsnedsättning” som finns hos Försäkringskassan och på www.forsakringskassan.se.

Du hittar allt informationsmaterial på www.forsakringskassan.se. Där kan du också enkelt och snabbt sköta en del ärenden med hjälp av våra självbetjäningstjänster.

På vår telefon för självbetjäning 020-524 524 kan du beställa intyg, blanketter och broschyrer. Du kan också göra vissa anmälningar.

Frågor?

Har du frågor kan du använda Hanna, vår digitala assistent på webben. Hon svarar på de vanligaste frågorna om våra försäkringar och tjänster och vägleder dig till rätt information. Du kan också ringa direkt till vårt Kundcenter 0771-524 524 och till Nationell förmedlingstjänst för texttelefoner 90 160.

Försäkringskassan kontrollerar

Försäkringskassan kontrollerar de uppgifter som du lämnar. Det kan gälla inkomst, frånvaro från arbete, civilstånd eller var du bor. Vi har informationsutbyte med andra myndigheter och samkör våra register med uppgifter från bland andra CSN, arbetslöshetskassorna och Skatteverket.

Att medvetet lämna felaktiga uppgifter eller låta bli att anmäla förändringar som kan påverka rätten till ersättning kan vara brottsligt. Försäkringskassan polisanmäler alla misstänkta bidragsbrott.